

MAGYAR LAPOK

XII. évfolyam, 295 (3427) szám

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad, Telefon: 12-27.

Németországot a legsúlyosabb megtorló fegyverek alkalmazására kényszerítik az angol terror-támadások

Ujabbán Toulon, francia várost érte pusztító légitámadás — Távolkeleten a harcok megélénkülése várható

Berlinből közli a Pest különtudósítója: A birodalmi fővárosban kifejezésre jut az a meggyőződés, hogy a megtorlás nem maradhat el és ezzel kapcsolatban kilátásba helyezik az új harci eszközöket. Kijelentik, hogy az angolszász repülő-támadások olyan néreket öltöttek, melyek következtében a németek, sajnálattal bár, de a legsúlyosabb megtorló fegyver alkalmazására kényszerülnek. Részletek még hiányoznak. Mindez azonban, amit eddig mondtak, sejtetni engedi a várható következményeket.

Párizsból jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: A sajtó szerint az angol száraz légitörő szerdán délben támadást intézett Toulon ellen. A délfrancia területet ért támadások közül ez tekinthető a legsúlyosabbnak. A légitámadás a város lakott részei ellen irányult, melyek részben igen súlyosan elpusztultak. Szerdán estig már többszáz halott és sebesült áldozatról számoltak be.

Japán sikerek Kinában — Amerikai előhaladás a Gilbert sziget-csoporton

Singhai, (MTI) A Német Távírási Iroda jelenti: Csungkingi jelentés szerint a Tung-Tin tótól nyugatra folyó harcok mit sem veszítettek kiterjedésükből és elkeseredett hevességükből. A Hunan-tartomány különféle részeiben valamint Hunan és Hupei határán zajló harcok súlypontja — csungkingi jelentés szerint — eltolódott, mivel a 100-ik csungkingi nadsereg Csangtetől északra megsemmisítő vereséget szenvedett. A japánok áttörték az északi védelmi vonalat. Csungkingban beismerik, hogy a japánok elérték Csangte külső védelmi gyűrűjét és súlyos harcok folynak a város hírtokáért, melynek elvesztése Csungking számára súlyos jelentőségű lenne. A 166. és 44. csungkingi hadosztályt ismételt bombázták a japánok és súlyos veszteségeket okoztak soraikban.

A Pest írja: Zürichbe az a hír érkezett Washingtonból, hogy a Gilbert sziget-csoportnak eddig négy szigetét szállították meg az amerikaiak, de partra szállási kísérlete folyik több más szigeten is. Jelentések vannak arról is, hogy az amerikai hajóhad esapatszallító hajókat kísér a Marshall sziget-csoport felé. Úgy látszik, hogy a távolkeleti harcok a harcok megélénkülnek.

Bern, (Bud. Tud.): A szövetségesek délcsendestengeri főhadiszállásáról közlik, hogy Kincid tengernagy, az Aleuti szigeteken lévő amerikai haderő eddigi parancsnoka vette át a főparancsnokságot a szövetségesek délnyugati csendestenger hajóhaderő felett az eddigi Arthur Carpenter ellentengernagytól.

Lisszabonból jelentik: (MTI) Mint a brit híriroda szerdán este közölte, amerikai tengerészek elfoglalták a Gilbert sziget-csoporthoz tartozó Beciót.

Stóckholmból jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: A szovjetunió népbiztosainak tanácsa Altjevet helyettes külügyi népbiztossá nevezte ki.

Londonból jelentik: (B. T.) A trónbeszédre adandó hagyományos választ Brabner kapitány konzervatív párti képviselő terjesztette be. Utalt arra, hogy mindent meg kell tenni a németek vagy a japánok új támadásának a

megakadályozására. Hogy pedig ezt elérhessék, az együttműködést megfelelően fenn kell tartani.

Amsterdam, (MTI): A brit hírszolgálat jelentése szerint az UNRRA keretében két bizottságot fognak felállítani, egy európai és egy távolkeletit. A távolkeleti bizottságban a következő államok foglaltnak helyet: Egyesült Államok, Nagybritannia, Hollandia, Kína, India, Újzéländ, Ausztrália és a Fülöp-szigetek. Hogy a szovjet résztvesz-e ebben a bizottságban, azt még nem tisztázták. E jelentés szerint nem szándékozik résztvenni a távolkeleti bizottságban, de ezt a hírt hivatalosan nem erősítették meg. Az angol hírszolgálat megerősíti, hogy amíg a hivatalos szovjet álláspont nem kerül nyilvánosságra, korai volna azt mondani, hogy a szovjet csapatok az európai kérdésekkel kíván foglalkozni és nem óhajt beleszólni az UNRRA keleti körzetének tevékenységébe.

Amsterdamból jelentik: (MTI) Mint a brit hírszolgálat jelenti, az amerikai kormányt két nap leforgása alatt két ízben szavazták le a képviselőházban.

Libanonban helyreálltak a rendes viszonyok

ISZTANBUL, (MTI): Mint a brit hírszolgálat jelenti, Beirutban a libanoni államelnök, a miniszterelnök és a miniszterek megkezdtek működésüket. A franciák elismerték a kormányt és a britek is mint hivatalosan elismert kormányt kezelik. A libanoni miniszterelnök felhívására szerdán megszűnt az

általános sztrájk. A helyzet ismét rendezett.

Amsterdam, (MTI): A brit hírszolgálat jelentése szerint a libanoni parlament szerdán ismét összeült. A miniszterelnök kijelentette, hogy a normális viszonyok ismét helyreállottak.

A közellátási tárca költségvetését tárgyalja a képviselőház

Budapest, (MTI): A képviselőház csütörtöki ülését 10 óra után nyitotta meg Törs Tibor alelnök. A kormánytagjai közül ott volt Szász Lajos közellátási miniszter. A tárgyalás iránt kezdetben mérsékelt érdeklődés mutatkozott.

Gesztelyi-Nagy László, a közellátási tárca előadója, egyórás beszédében ismertette a tárca valamennyi fontosabb kérdését. Országos Közellátási Tanács felállítását kérte és azt ajánlotta, hogy

annak munkássága leginkább véleményadásban mutatható. Foglalkozott még a vágóhidak korszerűsítésével és sürgette a közellátás közigazgatásának átszervezését. A sztrájkoktól kiemelte a gazdaságszolgálatot, valamint a közép- és nagybirtokosok jóindulatú hozzájárulását. A megértés azonban a falusi és városi lakosság között nincsen meg mindig, ami egyik oka annak, hogy a beszállítókban bizonyos sürélődés észlelhető.

Az ezernyelvű könyv

Írta: GÁLFFY SÁNDOR

A szellemi élet síkján az emberiség évezredek óta már mérhetetlen kincsset, értéket termelt. A szellemi élet termékei az emberiség közkinccsei. Innen van a világban a szellemi élet folytonos tovaáramlása.

Eme folyton tovaáramló kultúrkinccsekből mindenkinek joga van meríteni, sőt kötelessége nemzedékről-nemzedékre átadni, átmenteni, gyarapítani.

Minden nemzet felelős a jövő nemzedék szellemi és erkölcsi fajsúlyának emeléséért a nemzeti hivatás örök szellemi és erkölcsbiológiai törvénye értelmében. A magyar öntudat és magyar egység csak akkor lesz értékes, időálló és viharálló, ha a szellemi kultúrát egysúlyozza az öntudatos erkölcsi kultúra. A szellemi kultúra önmagában még nem nemzetfenntartó erő, sőt a nemzet sirját megásó destructiv erővé torzulhat az erkölcsi kultúra konstruktív erőinek egybekapcsolása nélkül.

Egyedül az erkölcsi erő a nemzet fenntartó és fejlesztő erő. Ezen a vágyon indította el a magyar népet első szent királyunk: Szent István. Ez a nagy király drága testamentuma, amelyet meg kell becsülni, védeni, fenntartani.

Minden, ez ellen irányuló eljárás, eltérés, támadás nemzeti létalapunk gyöngítése, aláaknázása, rombadöntése, hazaárulás, nemzeti öngyilkosság.

A szellemi és erkölcsi értékeknek, kincseknek egyik igen hatalmas hordozója, terjesztője az irodalom, az olvasmány, a könyv. Az irodalom egyéni, családi, nemzeti életünknek nagy életfolyama kell, hogy legyen, melyből mérhetetlen szomjúsággal akar meríteni a nemzet igazi szépre, jóra. igazra éhes és szomjas minden gyermeke.

Ezekből az elgondolásokból magyarázható meg a nagy olvasási vágy és láz, innen forraszik a könyvek rajongó szeretete. A könyvirodalom tenger mindig magasabba csapó hullámverése és az értékesebb-nél-értékesebb könyvtárak keletkezése.

Talán sokakat érdekel, hogy mikor jelent meg az első könyv? A modern tudós vállat von. Legfeljebb arról beszélhetünk, hogy melyik a legrégebbi könyv, mely eddig szemünk elé került? A párizsi nemzeti könyvtár egy Kr. e. 3950-ből származó papyrus tekercset őriz, Prisse d'Avennes francia orientalista bukkant rá egy thébei sírban; róla is nevezték el Prisse-papyrusnak. Úgy mondják, hogy ez a legrégebbi könyv, de hát ki tudhatja, hogy az egyiptomi sírok minő meglepetéseket tartogathatnak még.

Ma a világ legdrágább könyveként az 1455-ből származó u. n. 42 soros Gutenberg Bibliát tartják nyilván. Pergamentre nyomott példányáért az amerikai dr. Vollbehr 1926-ban 350

ezer dollárt adott. Jelenleg a washingtoni kongresszusi könyvtárnak a tulajdona.

Érdekesből felemlitem a könyvrajongók soraiból az 1733-ban Withlesonban meghalt J. Underwood angol könyvbarát végrendeletét, amelynek egyik pontja így hangzik: „Rendes hétköznapi ruhámban fektessenek a koporsómba. Fejem alá tegyék Sanadon Horatius-át, lábamhoz Bentley Milton-ját, jobb kezembe adják kis görög bibliámat, balkezembe kis kiadású Horatiusomat, derekam alá pedig helyezték el Bentley Horatiusát, Mihelyt holttestemet sírba tették, azonnal fehérmárvány táblát helyezzenek rá ezzel a felirattal: Non Omnis Moriar — J. Underwood 1733.

A XVII. századbeli írók gyakran idéznek egy latinnyelvű himnuszról a könyvhöz. „A könyv litániája” néven szokták említeni. Szerzője ismeretlen. Lehet, hogy még a könyvnyomtatás előtti időben élt.

„A könyv a lélek világossága, a testnek tükré, megtanít az erényre, elűzi a bűnt, ő a bölcsék koronája, az utazók kísérője, az otthon barátja, a beteg vigasztalója, a kormányzó társa és tanácsadója, az ékesszólás illatdoboz, gyümölcsös teli kert, virággal ékes rét, ha hívják jön, mindig készenlétben van, mindig előzékeny, — ha megkérdézed, rögtön válaszol, felfedi a rejtettet, megvilágítja a homályosat, balszerencsében megsegít, jószerencsében mérsékletre oktat.”

Az irodalomnak igazi hivatása: építeni, nemesíteni a lelkeket. Minden nemzet annyit ér, amint gondolatai vannak. Herder, a nagy gondolkodó és író, halálos ágyán azt mondta: „Adjatok nagy gondolatokat!” Minden nemzetnevelőnek ma is ez kell, hogy a jelszava legyen: Adjatok nagy gondolatokat az egyének, a nemzetnek. Emeljétek szellemi, erkölcsi nivóját, mert a kultúra lelke a lélek kultúrája. Ez a lelki kultúra az irodalomnak, így a könyvnek is örök világmisziója.

Az egész világon szétáradt a romboló irányzatú olvasmány, a könyv. Tervszerűen folyik a lélekméltelyező, nemzetgyengítő és pusztító rettenetes munka. Ez közönséges méregkeverés. Az állam a méregkeverőket bebörtönzi, értelmetlenné tenni igyekszik. A szellemi méregkeverők pedig szabadon járnak és a nemzetpusztító munkából gazdagodnak. Azok kezébe, akik csak az üzleti morál alapján állnak és írnak, az írói toll nem való.

Döntött a városi Közjóléti Szövetkezet a húsz új család-védelmi ikerház juttatása tárgyában

Nagyvárad, nov. 25. A városi Közjóléti Szövetkezetek igazgatósága ma délután ülést tartott, amelyen résztvett a felügyelő bizottság is. Az ülés főtárgya a Horthy István telepen rövidesen elkészülő 20 családvédelmi ikerház 40 lakásának a juttatása volt. A kérvényeket a gondozó testület vizsgálta felül és annak javaslata alapján határozott az ülés. Először a tízgyermekes, majd a 9, 8 és 7 gyermekes családokat vették figyelembe s csak azután került sor azokra a rászoruló, érdemes családokra, amelyekben kevesebb a gyermekek száma, egészen 4 gyermekig. A

Azok az irodalom igazi hivatását nem ismerik. Azt mondtuk, hogy az irodalom életfolyama, léleknevelő árama kell, hogy legyen a népeknek, nemzeteknek.

Az irodalmi kútmérgezők, méregkeverők a halál folyamává változtatják az irodalmat és ezáltal a lelkek tömegyilkossága mérhetetlen arányban növekszik. Ez nemzetgyilkosság. A romboló irányú olvasmányok sokkal károsabbak, mint a rossz emberek társasága.

Egy könyvnek ezernyelve van, behizelgően, tetszetősen, vonzóan beszél a lélekekhez. Még a nem rossz regények olvasása sem jó, mert a fantáziát túlságúzza, komoly foglalkozástól elveszi a kedvet, akadályozza a mélyebb lelkiismeret fejlődését. Nem hiába mondta a hírhedt szabadgondolkodó Rousseau: „Tiszta leány nem olvas regényt”.

A trienti egyetemes zsinat mondja: „Azok a könyvek, melyeket árusítás céljából készítenek, piszkos és viszsztatizáló tárggyal foglalkoznak, ilyeneket elbeszélnek vagy tanítanak, föltétlenül tiltva vannak, mivel nemcsak a hit, hanem az erkölcs felett is kell örködni, melyet ilyen könyvek olvasása által szoktak megrontani”.

Eligazító szabály ez a könyv olvasásnál mindenki számára. A mélyviláosságú Stolberg Lipót gróf így ír fiának:

„Övakodj a regény olvasástól, amely elrabolja az időt, megzavarja az értelmiséget, a vallást pedig hazugságban festi. A történelem, az életrajzok, a természettudományok hírneves munkái legyenek a te olvasmányod”.

A szellemi gyönyörűség kiapadhatatlan forrása a jó könyv. Mindenki átélte már, hogy pattogó tűz mellett olvasni egy jó regényt, mialatt kint hull a hó, a legnagyobb gyönyörűség. Minden könyv egy kulcs, melyel kinyithatjuk az emberi szívet és benézhetünk rajta. Montesquieu mondta: „Sohasem volt olyan bánatom, amelyet néhány órai olvasással ne tudtam volna eloszlatni”.

Egyik ember pihenni akar a könyv mellett, a másik mulatni, a harmadik tanulni.

Mutasd meg könyvtáradat s megmondom, ki vagy!

Az olvasás legfőbb szabálya: Olvassunk jó könyveket! Hány emberre gyakorolt a jó könyv olvasása döntő befolyást. Gondoljunk Szent Ágostonra, Szent Ignácra, akik jó olvasmányaik útján az erkölcsi tökéletesség hősi fokára emelkedtek. Ahogy nem

juttatottak tulnyomó része munkás, napszámos, vagy kisiparos. Az igazgatóság megállapította, hogy a családvédelmi házak a hónap végéig elkészülnek. Az ünnepélyes átadás december 6-án, Miklós napján délelőtt 11 órakor lesz. A polgármester meghívja erre Kádár Levente belügyi államtitkár, Némethy Ferenc szociális felügyelőt, a városi törvényhatósági bizottság tagjait, a vármegye részéről a főispánt, az alispánt, valamint a sajtó képviselőit. A juttatottak névsorát lapunk következő számában közöljük.

Prima kivitelű arany és krom svájci órák

ÁCS TIBOR

Nagy választékban valódi- és hamis ékszer.

Nagyvárad, Széchenyi tér 6. szám.

Alkalmi és ünnepi ajándéktárgyak!

Ekszer- és órajavitások!

Olcsó karácsonyi ajándékvasár!

mindegy, hogy Gerbaud mignont eszünk, vagy ciankálit, úgy az sem mindegy, hogy Shakespeare-t olvasunk, vagy egy kefekötőtől lett regénygyáros ponyvaregényét. Maculay tanácsa: „Mint az üres beszédű emberek, úgy kerüld a tartalmatlan könyveket” — mindnyájunknak szól. „Némely könyvet csak kóstolgatni kell, másokat lenyelni, a jó könyveket meg kell rágni és meg kell emészteni” — mondja ugyanó.

Igaza van Larouchefoucoltnak is: Amelyik könyvet nem érdemes többször elolvasni, azt egyszer sem volt érdemes elolvasni”.

Csakhogy melyik a jó és értékes könyv?

Régebben kevés könyv volt, ma tulságos tömegük az, ami megzavar. Sokezerre megy a legjobb könyvek száma. Erzsébet angol királynő korában azt tartották jó könyvnek, amely szépen volt bekötve és a szerelemről szólt. Ma is vannak sokan, akik így mérik a könyvek értékét.

Az olvasás művészetének szabálya ez lehetne: „Ne vegyél olyan könyvet kezébe, amit utolsó órádon nem szoritánál szívedre”. A könyvekre is alkalmazhatjuk az Ur Jézus figyelmeztetést:

„Övakodjatok a hamis prófétáktól, akik juhok ábrázatában jönnek hozzátok, belül pedig ragadozó farkasok”.

Haldoklott Strindberg a neves író. Számtalan munkát adott ki, de több rosszat, téveset, mint jót. Sokat tapasztalt és sokat csalódott az életben, emberekben, tudományban, még saját gyermekében is. Halálos ágyán hívatta leányát s azt mondta neki: „Margitom, az életem végeztém, a mérleg kész”. Majd a mellette levő Szentírás kezébe vette s így szólt: „Ez az egyetlen, ami igaz”.

A szem a világosságért van, a fül a hangért, a lélek az igazságért. Az igazság megszabadít. Minden igaz irodalomnak, könyvnek az igazságot kell szolgálnia. Az igazság világít, eligazít, erősít és nemesít.

Minden kultúrának csak annyi értéke van, amennyire be tud kapcsolódni az örök szépségbe, örök jószágba, örök igazba: az Istenbe.

Nemzetek sorsát, boldogulását, jövőjét a lélek kultúrája határozza meg, tartja fenn és viszi minden téren erkölcsi, szociális és gazdasági síkon egyaránt teljes diadalra.

Véres családi dráma Hotinkán négy emberhalállal

A férj lelötte az apját, a feleség kútba dobta a gyermekeit és ő is utánuk ugrott

Tavaly ősszel iszonyatos családi dráma történt Hotinka községben Hotya Péter gazdaember házában. Hotya Péter összeveszett a feleségével. Utlegelte és rugdosta az asszonyt, amikor Hotya Illés huszonöt éves géplakatossegéd hazérkezett. Hotya Illés az anyját akarta kizabardítani apjának karjai közül, mire az apa fejszét kapott elő, azt magára emelve, a fia felé rontott, hogy lecsapjon rá. A fiú azonban ügyesen elkapta a fejsze nyelét, mire vad dulakodás támadt az apa és a fia között. A család rémületében elmenekült a háztól. Csak a magával tehetetlen, süket és vak nyolcvannégy éves Hotya Mihály, a nagyapa maradt otthon, így az elkövetkezett szörnyű eseményeknek eszmentanuja nem volt. Tény az, hogy az apa és a fia között a dulakodás ügy végződött, hogy Hotya Illés elővette zsebéből a revolverét, célzott, majd lött és a golyó az apát szíventalálta, Hotya Péter holtan összeesett. A fiú erre kiszedte a földön fekvő apja kezéből a fejszét és bizonyára az esettől felzaklatott idegállapotában, gyűlöletből elvakult, nagyot sujtott a fejszével apja arcára, úgyhogy teljesen összetörte az orrsontját. Aztán kocsmába ment. Este pedig fölnyalabolta a holttestet, székere rakta, kivitte a község határára és ott a cserjésben elhelyezte. Megindult a csendőri nyomozás és a gyanú Hotya Illésre terelődött.

Amikor a csendőrök elvitték Hotya Illést és megkezdtek a kihallgatását, akkor játszódott le a családi tragédia egyik újabb és a legborzalmasabb részlete. Hotya Illés fiatal felesége tudatára ébredt annak, hogy a férje milyen szörnyű bűnt, apagyilkosságot kö-

vetett el. Hotya Illés felesége három apró gyermeket a kútba dobta, majd utánuk maga is beleugrott. A kisgyerekeket már csak holtan húzták ki a kútból, az anyjukat azonban még élve emelték ki, de tébolyodottan. A kiállított igazalmak következtében megörlött.

A máramaroszigeti törvényszék vonta felelősségre Hotya Illést, akit a királyi ügyészség felmenőági rokonon elkövetett szándékos emberölés büntetével vádolt meg. A vádlott jogos önvédelmet hozott fel a maga melegségére, azt állította, hogy az apja fejszével agyonvágta volna, ha nem kel vele birokra. A bíróság azonban ezt a védekezést nem tette magáévá és elítélte a vádlottat tizenöt évi fegyházra. A debreceni tábla már alkalmazta vele szemben a büntetőtörvénykönyv enyhítő paragrafusát és ehhez képest a vádlott büntetését tízévi fegyházra mérsékelte. A tábla ítélete ellen bejelentett semmisségi panaszok folytán a Kúria dr Szolnok Jenő tanácselnök vezetésével és dr Folkmann Jenő kúriai bíró előadása mellett tárgyalta Hotya Illés bűnügyét. A kúria ítéletében a perbeli tényállás alapján úgy találta, hogy a vádlott először az anyját, azután a saját védelmében járt el, amikor az apjával összeverekedett, de jogos önvédelmet Hotya Illés javára megállapítani mégsem lehet, mert a fiúnak módjában lett volna, sőt kötelessége lett volna a helyszínről elmenekülni. A Kúria megítélése szerint a vádlott a terhére rótt súlyos büntetelményt erős felindulásában követte el és ezen enyhébb minősítés következtében a vádlott büntetését nyolcévi fegyházra mérsékelte.

Brusszilov és Csernigia elfoglalásához vezetett a Zsitomir térségében folyó német ellentámadás további előhaladása

A nagy Dnyeper-ívből és Nikopolj előtt ismét jelentős elhárító sikereket értek el a németek — Hatvan angolszász bombázó és negyven vadászpilóta intézett támadást Szófia ellen

Szófiából jelentik: (MTI) Szerdán este nyolc órakor a következő hivatalos közleményt adták ki:

Folyó hó 24-én ellenséges repülőgépek csoportosan elszállottak Bulgária felett. A légvédelmi tűzérzés működésbe lépett és sikeres harcok fejlődtek ki. A bombázók néhány helyen bombákat dobtak le, néhány ház összeomlott és a polgári lakosságból néhányan életüket veszítették. Több ellenséges gépet lelőttünk. A szerda déli bombatámadásról még a következő részleteket lehetett megtudni:

A riadó 12 óra 45 perctől 13 óra 03 percig tartott. A sikeres elhárítás következtében összesen csak 15—20 repülőgép érte el a fővárost. A ledobott bombák az állomás közelében estek le. Az állomás környéke ennek ellenére is sértetlen maradt. Egy ellenséges gépet Szófiától délnyugatra lőttek le. Jól lehetett látni, amint az egyik repülőgép, amelyet lelőttek, pilótája kiugrott. Eddigi értesülés szerint két vagy három gépet lőttek le. A támadással kapcsolatban a miniszterelnök a parlamentben beszédet mondott s kijelentette, hogy hatvan bombázó és negyven vadászpilóta intézett támadást a főváros ellen. A miniszterelnök tiltakozott az angol-amerikai légitámadások ellen, amelyek ismét áldozatokat követeltek olyan nép részéről, amely senkinek sem kíván rosszat és csak minimális jogaiért küzd. Bulgária sohasem akart és nem is akar semmilyen viszályt. A mostani áldozatok azon százezrek sorába tartoznak, akik a nemzeti ideálok megvalósításáért folytatott küzdelemben veszítették életüket.

Végül dicsérrel emlékezett meg mindazok hősiességéről, akik a szerdai támadás elleni védekezésben résztvettek.

Nagyobb ellenséges erőt zártak körül a németek Kievtől nyugatra

Berlin. (MTI) A Führer főhadiszállásáról jelentik a Német Távirati Irodának. A véderő főparancsnoksága közli: A nikopoli hírfőnök, a nagy Dnyeper-ívből és Cserkaszinál a bolseviszták újabb páncélos támadásait vertük vissza kemény harcokban. A betört ellenséges erőket ellentámadásainkkal megsemmisítettük vagy visszavertük. A Kremenecutól délre elterülő szakaszon a heves harcok tartanak. Cserkaszitól délnyugatra a mögöttes területen megsemmisítettünk több megerősített bandatáborot. A Kievtől nyugatra elterülő térségben egyik nagyszabású támadásunk nagyobb ellenséges erőt körülzártak a credményezte. Egy német páncélos hadosztály kedden megsemmisített vagy zsákmányolt 30 páncélost, hat üteget, 40 mindenfajta löveget és foglyokat ejtett. A súlyos harcok Gomeltől nyugatra kedden is folytatók. Csapatunk elkeseredetten ellenállottak az előrenyomuló ellenséges kötelékeknek. Gomeltől északra a bolseviszták nagy támadásait visszavertük. A Kriesevtől délnyugatra levő betörési helyen heves harcok vannak folyamatban. Nyeveltől északnyugatra egyik ellentámadásunk során területeket szereztünk vissza.

A délolaszországi arcvonalon kedden élénk helyi harcok voltak. A nyugati szakaszon, a Venafrotól nyugatra levő egyik magaslati állásunk ellen megkísérelt ellenséges támadás megfiúsult. A keleti szakaszon előőrseinket nagy fölényben levő brit erők megtámadták. Több óráig tartó harc után, melyben az ellenség érzékeny veszteséget szenvedett, előőrseink visszavonultak a mögöttes állásokba.

Berlin. (MTI) A Német Távirati Iroda jelentik: A november 23-iki Berlin elleni terrortámadás alatt lelőtt bombázók száma 23-ra emelkedett.

per-ívből. Ugyanakkor a Zsitomir térségében folyó német ellentámadások továbbra is kedvezően haladtak előre és Brusszilov, valamint Csernigia elfoglalásához vezettek.

A középső arcvonalzakaszon az eddigi súlypontokon tovább tartottak a váltakozó harcok, anélkül, hogy az általános helyzetben változás állott volna be. Az északi arcvonalzakaszon német támadó vállalkozásokkal sikerült a védő arcvonal kedvező megrovidítését elérni.

Berlinből jelentik: (MTI) Az Interinf jelenti a délolaszországi harcokról:

A harcok kedden leginkább a hadszíntér középső szakaszán voltak hevesek. Az angol csapatok mindenekelőtt

„A romokból új Berlin születik, mely szebb lesz a réginél”

Berlin. (MTI) A Német Távirati Iroda jelenti: Göbbels dr., birodalmi miniszter a berlini kerület körzetvezetője a német birodalmi főváros lakosságához felhívást intézett, amelyben állást foglal a legutóbbi angol támadásokkal szemben.

— Győzelmi akaratunk rendíthetetlen — mondja a felhívás. — Elszántságunkat semmiféle megpróbáltatás sem törheti meg. Az ellenség téved, ha azt hiszi,

azon voltak, hogy a nagy hegyesek nyulványain megjavítsák állásaikat. Harcok folytak San Angelo faluban egy vasúti hidért. Az angolok hindu ezredeket dobtak harcba, amelyek közül több ezred hiába vérzett el. A hid továbbra is német kezben maradt.

A keleti szárnyon Montgomery csapatai a Sangro mocsaras torkolatvidékén háromnapos érzékeny veszőséggel folytatott támadás után teljesen abbahagyták vállalkozásaikat.

Isztanbulból jelentik: (MTI) Szófia bombázását a török sajtó a múlt héten még még úgy tekintette, mint az első lépést a balkáni harcok megteremtése felé. A komolyabb vélemények azonban nem látják valószínűnek a közeljövőben bekövetkező bulgáriai partraszállás lehetőségét, mivel az angolszászoknak ilyen hadművelet megindításához el kellene először foglalni a Földközi-tenger keleti felében levő szigeteket. Török sajtóköri körökben úgy látják, hogy a németek dodekanezosi sikerei után a helyzet még jobban kiegyensúlyozódott, úgy hogy az angolszászok légitámadásaikkal egyelőre erkölcsileg akarnak hatni Bulgária és általában a balkáni népekre.

szí, hogy a német főváros szelleme rosszabb, mint bármely más városé. Városunk részei ugyan súlyos kárt szenvedtek, sok polgártársunk megsebesült és meghalt, a nehéz idő azonban, amit most átélünk, egyszer végetér. A birodalmi főváros fölé kitűzzük a rendíthetlenség lobogóját és az elpusztított házak és utcák romjából a küzdelem után új Berlin keletkezik, amely szebb lesz, mint volt.

Törökország eljuttatta válaszát Londonba a kairói értekezlettel kapcsolatos kérdésekre

Jelentéstételre Ankarába érkezett a berlini török követ — Stalin nem akar találkozni Csangkaisekkel

A szovjet sikereket s a moszkvai értekezlet munkáját méltatta trónbeszédében az angol király

Genf. (MTI) Az United Press washingtoni jelentése szerint Csangkaisek állítólag résztvesz a Roosevelt, Churchill és Stalin között folytatott tanácskozáson, olyan formában, hogy Roosevelt és Churchill a Stalinnal folytatott tanácskozás után találkozni fog Csangkaisekkel. Ezt azért rendezik így, hogy Stalinnak ne essék nehezére a tanácskozás.

Newyork. (Bud. Tud.) Burle, az Egyesült Államok helyettes külügyminisztere kijelentette, hogy a kormány elhatározása értelmében Európában a kormányok kiválasztását a háború után azoknak a népeknek engedik át, amelyek német uralom alatt állottak. A végleges döntéseket a népeknek maguknak kell meghozniuk, nem pedig az elmenekült háború előtti kormányoknak.

György angol király trónbeszéde

Lisszabon. (MTI) Mint Londonból jelentik, az angol parlament új ülésének megnyitása alkalmával tartott beszédében György angol király röviden vázolta a háborús helyzetet.

— Kormányom — mondotta — állandóan tanácskozik a szövetségesekkel és legutóbb a moszkvai értekezleten megvetett alapon állandóan figyelemmel kíséri a jövő Európájának megszervezésére irányuló tervet. Továbbra is összpontosítja minden erejét a háború

folytatására. Külön megvizsgáltam mindazokat a kérdéseket, amelyek előállhatnak Európában az ellenségeskedések pillanatában és mindazokat az intézkedéseket, amelyekre majd szükség lesz, ha a háborút Japán ellen újabb erővel folytatjuk.

A háborús helyzetről a király többek között ezeket mondotta:

— A szövetségesek a küzdelem döntő pontjához érkeztek és a világ minden pontján támadásra lendültek. A

szövetségesek együttműködése még szorosabbá vált és ennek köszönhető, hogy minden harcterén a szövetségesek erőfeszítése feltűnő eredményeket hozott.

A tengeralattjáró háborúról beszélt a király kijelentette, hogy ezen a téren javult a helyzet, különösen azoknak az előnyöknek a következtében, amelyeket Portugália nyújtott az Atlanti óceán szigetén. A szövetségesek légi hadereje egyre súlyosabb csapásokat mér az ellenség szívére és ezért reméli, hogy szerte Európában feltámad az ellenállás szelleme. A király ezúttal csodálattal emlékezett meg a szovjet sikereiről. A moszkvai értekezletről is jelentette, hogy az nagyon termékeny volt és reméli, hogy igazolják azokat, akik gyors győzelmet, igazságot és tartós békét várnak.

A király beszédét Simon lordkancellár olvasta fel.

Amsterdam. (MTI) A Német Távirati Iroda jelenti: Mint a brit híriroda jelenti, Atle helyettes miniszterelnök az alsóház szerdai ülésén kijelentette, hogy még mindig nagyon m

228 az a várm., amelyet a német tenger-alattjárók követelnek az Atlanti-tengeren. A tengeri háború ellanyhulásáról tehát még nem lehet beszélni. Ezután Leroeról beszélt a csapatok és értékes állások elvesztését fájdalommal mondogta.

Szívélyesek a kapcsolatok Törökország és Németország között

Ankara. (MTI.) A török lapok beszámolnak arról, hogy a török kormány Orgay londoni nagykövete utján átnyújtotta az angol kormánynak a kairói megbeszélésekkel kapcsolatban felmerült kérdésekre adott választát, amelyet a párttervezet döntése alapján fogalmaztak meg.

Törökországi diplomata körökben rámutatnak arra, hogy a döntés közlése után nagy érdeklődéssel lehet várni Anglia választát Törökország magatartására. Több lap rámutat arra, hogy Törökország most nem lát okot a háborúba való belépésre, de mindig készen van arra, hogy az angolszászokkal szemben fennálló szerződéses kötelezettségeinek eleget tegyen. Egvedül a török kormány és a köztársasági néppárt tudja eldönteni, hogy mikor üt a kötelezettségek teljesítésének órája. A török nép azonban nem ringatja magát a szerződések által biztosított semlegesség ábrándjában. Minden töröknek tisztában kell lennie azzal, hogy a háborus veszélyek még mindig fennállanak és egyik napról a másikra háborúba kerülhet az ország.

Ankara. (MTI.) Seffet Arikhan Törökország berlini nagykövete megérkezett Ankarába. Az újságírók előtt kijelentette, hogy jelentéstétel véget ért haza és mintegy tíz napig marad Törökországban. Hangsúlyozta, hogy Törökországnak Németországgal való politikai és gazdasági kapcsolatai a szívélves barátság légkörében fejlődnek. Egyébként a török sajtó értesülése szerint Németország új kereskedelmi szerződést kíván kötni Törökországgal. Dr. Riedel, ismert gazdasági szakember már meg is érkezett Istanbulba és a napokban utazik Ankarába előzetes tárgyalások végett.

Nem zárták be a gyulafehérvári római katolikus gimnáziumot

A Székely Nép írja: Mint értesülünk, a brassói és gyulafehérvári katolikus gimnáziumokat nem zárta be a román kormány, mivel a Szentszék és Románia között létrejött 1929. évi konkordátum védi ezeket az iskolákat.

E hírrel kapcsolatosan emlékeztünk be idézzük azt a nagy sajtólármát, amelyet annakidején a konkordátum megkötésekor csapott a magyarországi szabadellvű sajtó. Ezek a nagyhangú cikkek az olvasót arról igyekeztek meggyőzni, hogy a pápa ezzel a konkordátummal, melynek védőszólymait ma olyan áldáson érzi maga fölött a délerdélyi magyar katolikuság, nemcsak a magyarságot, hanem az egész magyar katolicizmust is eladta, elárulta.

Amennyire örülünk a fenti két iskolára vonatkozó híreknek, éppen annyira szeretnénk arról beszámolni, hogy megnyitották a nagyenyedi és brassói református középiskolákat. Sajnos azonban, az erre vonatkozó hír egyre késik.

Kávéházakban és vendéglőkben kérte a MAGYAR LAPOK-at.

Balázs G. Árpád festőművész, Mestrovics és pátrfogaltja és Stojadinovics rajzolója kiállítását rendez az Ujságiró Otthonban

Egy művész útja a belgrádi Vreme-től a nagyváradi tanári katedráig

Nagyvárad, november 24. Hirtelen örvendően fellendült a képzőművészeti élet Nagyváradon: egy héten belül most már a második kiállítás nyílik meg. Ezt Balázs G. Árpád festőművész rendezte az Ujságiró Otthon könyvtártermében s ahogy a bemutatásra kerülő anyag néhány darabját látjuk, kirobbanó siker várható.

Balázs G. Árpádot még kevesen ismerik Nagyváradon. Mint az iparos tanonciskola egyik rajztanára került hozzánk. Még egészen újonc a pedagógiában, de már vagy két évtizedes művész multra tekinthet vissza. Nyugtalan törő ember, a sors is segítette cifrán életét: Az első világháború elején Nagybányán kezdte tanulmányait, ahonnan Réti magával vitte Budapestre, de az összeomlás megátolta az akadémiai évek befejezésében. Jugoszláv állampolgár lett, a Délvidékről Prágába ment, hogy tanulmányait bevégezze s aztán Belgrádban élt hosszú ideig.

Erről meséltetjük.

Rajzos riporter a Vreme-nél

— Előbb a Bácsmezei Naplónál dolgoztam mint rajzos riporter. — beszéli — de aztán lementem Belgrádba, mint annyi délvidéki magyar, aki a nagy fejlődésnek indult jugoszláv fővárosban keresett jobb megélhetést. Első dolgom volt, hogy kiállítást rendeztem az ottani újságiró klubban. Tetszettek a dolgaim s egy szerb újságiró megkért, adjak neki egy fényképet, hogy leközl-

hesse a Vreme-ben. „Sajnos, nincs — feleltem. — de csinálók helyette hamarjában az autokarikaturát.” Rögtön el is készültem vele s ez hallatlanul meglepte az újságirót. „Pont ilyen emberre van szükségünk a lapnál” — mondta — és azonnal beajánlott az igazgatójának. Attól kezdve 13 évig voltam a Vreme-nél mint rajzos riporter.

— Akkoriban — folytatja Balázs G. Árpád — még nem igen volt a szerbeknek emberük ebben a szakmában. Később az ottani festőiskola fejlesztése során s a külföldön tanult művészek visszaérkezésével már akadtak vetélytársaim, de azért a Vreme még sokáig nem nélkülözhetett. Nem is nagyon igyekezett szabadulni tőlem. Tudomásul vették, hogy magyar vagyok, kedvesek voltak hozzám és megbecsültek.

— S miket rajzolt a Vreme-be?

— Riportokat, folytatásos regényeket illusztráltam, karakterfejeket rajzoltam karikaturákat gyártottam szerepével. Az Obranovics család regényét én illusztráltam a nap-nap mellett megjelenő folytatásokban. Minden jól ment, csak a népviselettel volt egy kis baj. El kellett járnom a néprajzi múzeumba, hogy tanulmányozzam a szerb viseletet. A típusokat ez találtam el az elején, de figyelmeztettek: „Te csupa István bácsikat rajzolsz, nekünk pedig szerbek kellenek...” Akkor nekiesem és a legjellegzetesebb, legmarkánsabb szerb típusokat vettem papírra. Ez aztán kiélegítette őket.

Csendőrkísérettel az udvari bálteremben

Érdekes esetet beszél el ezzel kapcsolatban Balázs Árpád.

— A Vreme akkoriban indította meg az illusztrált Vremét. Az első szám címlapjára udvari bált kellett rajzolnom, de ehhez nem volt helyismeretem. Sebaj, mondták s főszerkesztőm percek alatt, telefonon elintézte, hogy bemehessek a királyi palotába vázlatokat készíteni a bálteremről. Csendőr vezetett oda, mindenütt előzékenyen hajlongtak előttem s nyugodtan megcsinálhattam a helyzetkép vázlatát. Aztán magasrangú tiszték, politikai előkelőségek és a jugoszláv társasélet nagy dámainak fényképeit használtam fel, hogy össze-komponálhassam az „udvari bált”. Nagyon jól sikerült... Később, mikor a jugoszláv főváros bombázása után menekültem Szerbiából, láttam azoknak a drága függönyöknek a foszlányait az eperfákon csüngen, amelyeket csendőrkísérettel mellett rajzoltam valamikor...

De nemcsak a Vreme folyamodott a magyar művész tehetségéhez.

— A fővárosnak, — meséli — volt egy havi folyóirata. Ennek címkéjét mindig én rajzoltam. A fejlődő város dinamikus életét, a nagyarányú építkezéseket örökítettem meg, régi városrészleteket pingáltam és közben akkora ilyen jellegű anyagot gyűjtöttem össze, hogy „Belgrádi képekben” címmel önálló kiállítást rendezhettem. Igen nagy sajtó- és közönségikerem volt s a fővárosi múzeum is megvásárolt tizet a kiállított ötven kép közül... Mesédel-utánokra is meghívtak. Hol fali újságokat rajzoltam s kitüntetés volt a gyermek számára, ha „Csikla Balázs” —

Balázs bácsi lerajzolta őket.

Az is jellemző, ahogy a magyar művész a jugoszláv főváros lapjának belső munkatársa lett.

— A városi közgyűlésen — eleveníti fel ezt az élményét. — az újságiró karzaton rajzoltam a városatyák fejét a Vreme részére. Nem is tudtam, hogy éppen a múzeum igazgatója ült mellettem. Hosszan figyelte munkámat, egyszer csak megszólított: öszintén el volt ragadtatva. Rögtön megbízott, hogy készítsék portrékat a jelentősebb városatyákról. Meg is csináltam vagy harminc karakter fejet s ezeket gyönyörű bőrkötésű albumba gyűjtve helyezték el a városi múzeumban.

— De a legemlékezetesebb élményem az, — folytatja, — mikor Raguzából repülőgépen vittek Belgrádba, hogy a miniszterelnökről propagandaplakátot készítsék. Stojadinovics működésének hároméves fordulója kellett ez a plakát és dr. Lukovics, a sajtóiroda főnöke, aki korábban a Vreme igazgatója volt és onnan ismert engem, kötötte magát, hogy én csináljam meg. Bihájos raguzai nyaralásomból emeltek ki s örömmel vállaltam a feladatot. Miért csináltam volna politikai kérdést belőle?... De Stojadinovics annyira elfoglalt ember volt, hogy nem akart külön ülni nekem. El kellett mennem a miniszterelnökségre s dolgozószobájában, minálta ő államügyeket intézett s néha felém is vetett egy-két pillantást, rajzoltam le, amint elmozdított irányítja a kormány herekét... Nagyon meg voltak elégedve munkámmal, 15 ezer dinár-

fizettek érte, ami öthónapi jöközepsé fizetésnek felelt meg.

Sokfelé elhalandozott Balázs Árpád Jugoszláviában. Lyublyánában, Úszkubben kiállítást rendezett. S minthogy tagja volt a jugoszláv képzőművészeti egyesületnek, ennek révén Úszkubben a nőegylet fogadta, nagy dolgot csináltak belőle, a legelőkelőbb szállodában nyitattak szobát neki, plakátokon hirdették a nagy művész érkezését, úgyhogy ő maga is csodálkozott rajta: Valóban ő ez a nagy férfiú?... A jugoszláv-bulgár barátkozás idején Szófiába is átrándult, ahol a magyar követség volt segítégre kiállítása sikeres megrendezésében. Az ottani műcsarnokban nyitotta meg önálló tárlatát báró Gillynyi magyar követségi tanácsos, akinek gondja volt arra is, hogy meghívja az összes követségek képviselőit, úgyhogy egyik diplomáciai autó a másik után vonult fel a műcsarnok elé... Sikerült is egy sereg képet eladni.

— A horvát fővárosban is rendezett kiállítást, ahol nem kisebb ember volt a pátrfogója, mint Mestrovics, a világhírű szobrász.

— Zágrábban, — beszéli — fejlett képzőművészeti élet van. Az akadémián jó tanárok működnek s különösen a szobrászatban sok tehetséget tudnak felmutatni, akik közül néhányan megközelítik Mestrovics színvonalát. A nagy mesterral a Medulics kávéházban kerültem össze, ahol a művészeknek törzassztauk van, éppúgy mint Pesten a „Japan”-ban. A mester is gyakran megjelenik itt. Szürös szemű, fekete szakállú, okos feje, magas homloka van, hallgatag komoly ember, aki azonban kedveli a humort s néha megereszt egy-egy gyönyörös megjegyzést. Igazi bejelenő, nagy művész. A fiatalok áhitattal ülnek körül és lesik ajkáról a szót... Tanácsolták nekem, ne áruljam el, hogy Belgrádból jövök, mert a belgrádiakat nem értékeli. Mondjam csak, hogy szabadkai magyar művész vagyok és Prágában tanultam... Ez hatott is. Kedvesen fogadott. Meghívtam a kiállításomra, el is jött, figyelmeesen végignézte munkáimat, megdicsért és felajánlotta, hogy szól a városnak, vegye meg néhány képet a grafikai múzeum számára. Később érdeklődött is, hogy történet-e intézkedés az érdekelben? Hálásan feleltem, hogy igen... Óriási tekintélye van Mestrovicsnak, a fiatalok valóságosan hódolnak előtte, de sokat is tesz értük, pártolja a tehetséges művészeket, a szegény fiúkat anyagi támogatja és egyengeti előttük az érvényesülés útját...

S Balázs Árpád, aki Jugoszláviában elismert művész volt, jól keresett, pompásan élt. Stojadinovicsal és Mestrovicsal parolázott, most Nagyváradon rajztanárkodik. Ugy érte, hogy ma nem túlságosan nagy a konjunktúra Magyarországon a szabad művészek számára, azért részonta magát, hogy kineveztetését kérje a kultuszminisztériumban. Nagyváradot választotta, ahol sokat járt azelőtt, de remek híre van ennek a városnak, kultúrigényeiről regéket regélnek, hát idejött.

Szombaton az Ujságiró Otthonban megnyíló kiállításán lép először műveivel a nagyváradi közönség elé.

Jávor Béla.

Csapatunk hősiiesen helytálltak a Don-menti harcokban

Csatay Lajos honvédelmi miniszter beszéde a képviselőházban — Bejelentette, hogy rövidesen megalakul a honvédelmi munkasereg

Budapest. (MTI): A honvédelmi tárca költségvetési vitája során az elővezetésnek, Baky László (MNP) intézkedéseket kér az egyes helyeken megnyilvánuló háborúellenes hangulatok miatt. Vitéz Horváth Sándor (MEP) hangoztatta, hogy minden összeg kevés a honvédség részére. Légügyi miniszterium felállítását kérte, továbbá azt, hogy mindegyik támogatásuk a tüzharcokat. Halmai János (Nyilas) a tartalékos tisztek előléptetésének rendezését kérte. A szociáldemokrata pártot antimilitarista propagandával vádolta.

Nyirő József, az erdélyiek vezérszónoka szerint az ország csalhatatlan támpontja a hadsereg és ezért mindenki a legnagyobb áldozatokra hajlandó. A továbbiak során érintette az erdélyi magyarság katonai átképzésének kérdését és hangoztatta, hogy Erdély sorsa és biztonsága egész Magyarország további sorsát és biztonságát jelenti. Nem szabad megengedni a belső életünk meggyengítését. Elsősorban önmagunkban kell keresnünk önmagunk biztonságát. A fegyvereket nemcsak a kézből, hanem a lélekből is ki lehet csavarni. Erdély és a határtér területek

legközvetlenebb bekapcsolódása az ország vérkeringésébe a honvédség útján történhetik. Itt megbecsülésben részesülnek az ország nemzetiségei is, sajnos, azonban ugyanez nem mondható el a délerdélyi magyarokról. A katonai kiképzést illetően a módzatoknak szempontjait a következőkben foglalta össze: a levétképzés fontosságát hangsúlyozva, szükségesnek mondotta, hogy az erdélyi levétképzéssel megismertessék az erdélyentúli országot és viszont. A tulajdonképpeni katonai kiképzésnél megvalósíthatóan tartja azokat a célkitűzéseket és törekvéseket, amelyek Erdély magyar jellegét biztosítják minden időre. A katonai szolgálat teljesítése után a lövészkötelezettség bevezetése szükséges, vagyis, hogy a lövészeket arra a fokra képezzék ki, amelyet a honvédség igénye megkövetel. Végül odaadó tapasztalatokban gazdag férfiak, illetve tisztek kiképzését kérte Erdélybe, akik ismerve a rájuk váró nemzeti hivatást, teljes magyar öntudatuk erejével készek egész életüket a nemzet szolgálatába állítani. A költségvetést elfogadja.

becsülést és létjogosultságot csak azok a népek vívhattak ki, amelyek kötelességüket nemcsak jobban, hanem rosszban is maradéktalanul teljesítik.

Az elkövetkezendő nehéz időkben nemzetünknek nagy lelkierőre lesz szüksége

A honvédelmi miniszter ezután kijelentette, hogy a haderőfejlesztési munkát teljes erővel kívánja folytatni. A célszerűség érdekében átszervezzük meglévő haderőnket. Feltétlenül szükséges, hogy honvédségünk kellő számú korszerű fegyverrel legyen felszerelve. Folytatjuk páncélos erőnk és légihaderőnk kiépítését. Háborús fegyver és anyagvesztéseink pótlása befejezéshez közeledik. Nagy nehézségeink vannak a hadseregnek kellő számú gépjárművel való ellátása terén is. Legnagyobb fontosságot tulajdonít a minél korszerűbb kiképzésnek. A csapattiszttakar helyzetét minden rendelkezésre álló eszközzel meg kívánja javítani. Az ifjúság katonai nevelése, a levétképzésnek lelkileg és testileg erősebb magyar nemzedéket akar felnevelni. A közeljövőben már megalakul a honvédelmi munkasereg.

Mindenki, akit a honvédség az átszervezés folyamánaképpen nem fegyveres szolgálatra vesz igénybe, anyanyelv, vallás és fajra való tekintet nélkül, ebbe a szervezetbe fog tartozni.

A légoltalmi óvőhelyek hatahmas

Indítvány a levétképek a szociáldemokrata szakszervezetekből való eltávolítására

Bajcsy-Zsilinszky Endre hangoztatta, hogy a hadsereg felszerelését a legnagyobb mértékben fokozni kell. Vitéz Szalay László szerint mindent megadunk, amire az ország hatálos védelme érdekében szükség van. Malasits Géza arról beszélt, hogy a munkásság tisztában van azzal, hogy munkájával az ország szabadságát, függetlenségét és önrendelkezését jógát védi.

Ezután Reményi-Schneller Lajos pénzügyminiszter betérjesztette a költségvetés megajánlásáról szóló törvényjavaslatot.

Botár István helyénvalónak mondta a gépesti mellett a lovasság fejlesztését. Vajna Gábor a levétképek a szociáldemokrata szakszervezetekből való eltávolítását kívánta. Bálint József büntető szankciókat kért a káromkodás ellen. Andráka Ödön szerint a többtermelést a hadsereg szempontjai szerint kell irányítani. Meskó Zoltán szólt még fel, majd Kállay Miklós miniszterelnök betérjesztette a gazdasági és hitellet rendjének, továbbá az államháztartás biztosításáról szóló javaslatot.

A honvédelmi miniszter beszéde

Ezután Csatay Lajos miniszter kezdte meg beszédét. Bevezető szavaiban rámutatott arra, hogy a nyugat-hoz tartozunk és nyugatot védjük a keleti veszedelem ellen és ez már jóval a háboru előtt meghatározta a helyet, melyet a nagy nemzetek küzdelmében el kell foglalnunk. A mi elhatározásunk minden más nemzeténél nehezebb volt, hiszen csak a háború küszöbén kezdhettük meg honvédségünk kiépítését. Amit ezen a téren alkottunk, feltétlenül elismerésre méltó, egyes részeiben kimagasló. A közelmúlt két és fél esztendőben háromféle célkitűzéssel vettünk részt a hadműveletekben, anélkül, hogy hadseregünk kiképzése és felszerelése elérte volna a tervezett fokot. Azóta ha sokat haladtunk is, még messze vagyunk a kitűzött céltől.

A háború kitörésekor az éppen meglévő erőket kellett harcra vetni és ezért részvételünk a keleti hadműveletekben csak fokozatosan történhetett. Majdnem három év kellett ahhoz, hogy három hadtestet kiszállíthassunk

az arcvonalba. A magyar csapatok visszavonása után megszállás céljára újabb egységeket küldtünk ki, amelyek a már előbb erre a célra kiküldött kötelékekkel együtt a magyar megszálló erőt alkotják. A nagyhatalmak küzdelmében a többi hasonló államokkal együtt csak szövetségeseink segítségével lehetünk, akik sem a hadműveletek irányításában, sem a feladatok kitűzésében nem vehettünk részt. Sikereink és balsikereink egy központilag irányított gazdasági hadsereg hadműveleteinek függvényei voltak. A donparti harcokban csapatunk hősiiesen allottak helyt.

Ha voltak is veszteségeink, a honvédség szempontjából a háborúban való eddigi részvételünk rendkívül nagyértékű, mert háborús tapasztalataink a további fejlesztés irányvonalát szabják meg.

A honvédség a nemzet nevében teljesítette azokat a kötelezettségeket, amelyek a szerződés viszonyból keletkeztek. Egy szőcszögő népnek lehet ideiglenesen szerencsés sorsa, de meg-

Mozik műsora:
APOLLÓ: Párducokasszony,
BELVÁROSI: Münchhausen,
CASINO: Tűzördög,
KORONA: Egy sziv megáll.

iramban épülnek. Légvédelmi fegyverzetünk fejlődik. A tűz elleni védelmet erősen fokozzuk. Légvédelmi tűzsergünk számereje és hatóképessége is erősen növekedett. Szövetségeseink iparának hathatós segítségével repülőgépiparunk hatalmas ugrást tett. Ennek a légi elhárítás terén is nagy jelentősége van. Első kötelességünk, hogy minél gyorsabban olyan ütőképes légierő birtokában legyünk, amely a működő hadsereget támogatja és a háterszág védelmében is hatatosan közreműködik.

Az elkövetkezendő nehéz időkben nemzetünknek nagy lelkierőre lesz szüksége

Katonai szempontból a honvédség mindent megtesz, hogy ezt a lelkierőt növelje és fenntartsa.

A hadigondozottak járandóságát általában 20 százalékkal emelték és gondoskodtak a légitámadások polgári áldozatairól is. A legfelsőbb hadur kezdeményezéséből a most folyó háborúban kimagasló hősi magatartást tanúsító harcosok külön elismerésben fognak részesülni. A végrehajtási intézkedések rövidesen megjelennek.

Az orosz síkságon levő megszálló erőinkről meleg bajtársiassággal kíván gondoskodni. Szabályozta azt az időtartamot, amelynek elteltével a harcoló honvédek haza kell bocsátani. A miniszter ezután elismeréssel szólt a hazafias magyar munkásságról, majd azzal fejezte be beszédét, hogy nemzetünk harcokéssége és ezeréves magyar katonai becsülete ma is töretlen.

A honvédség a nemzetnek reá bízott becsületét az utolsó lehelletig védeni fogja.

Interpellációk

Csatay Lajos honvédelmi miniszter beszéde után a képviselőház a tárca költségvetését általánosságban, — majd az egyes címek felolvasása után részleteiben is elfogadta, azután áttért az interpellációkra.

Mindenekelőtt felolvasák Kállay Miklós miniszterelnöknek Mester Miklós képviselőnek egy korábbi interpellációjára adott választát. A Ház a választ tudomásul vette.

Polonkay Tivadar a közellátási miniszterhez intézett kérdést a szénbeszolgáltatási rendelet módosítása tárgyában. Lili János a földművelési miniszterhez interpellátta meg és a tűzifaelátás tekintetében kért intézkedést, — majd gróf Serényi Miklós intézett interpellációt a miniszterelnökhöz, amelyben a miniszterelnöknek Vajna Gábor képviselőnek egyik interpellációjára adott választát tette szóvá. Második interpellációjában, amelyet a honvédelmi miniszterhez intézett, a zsidó munkaszolgálatosok magaviseléről, munkájáról és magánélelmzéséről szólt. Mindkét interpellációt kiadták a miniszterelnöknek és a honvédelmi miniszternek.

Német Andor a hadbavonultak hoztártartozóinak segélyezéséről szólt és a miniszterelnöktől a hadigondozás érdekében emelését kérte.

Incze Antal a színhazi és művészi körökben meg mindig folyó baloldali szervezkedés tárgyában benyújtott in-

terpellációját tárgyában halasztást kért és kapott. Patzko Elemér a zugirászok tárgyában intézett interpellációt az igazságügyminiszterhez. Pápay István a gyümölcs népelemzési cikké tétel tárgyában a közellátási miniszterhez intézett interpellációt.

Palló Imre a földművelési és belügyminiszterhez intézett kérdést az egyes délvideki nagybirtokokon uralkodó antiszociális állapotok sürgős megszüntetése tárgyában. Tomcsoko Vladimir a miniszterelnökhöz intézett interpellációt, amelyben az elesett honvédek hátramaradottai számára nagyobb nyugdíjuttatást kért. Csoór Lajos a lakásügyi intézkedések megváltoztatása ügyében interpellált.

Nyolc Váradról kitiltott egyén maradt a razzia halójában

Nagyvárad, november 25. Kedden éjszaka és szerdán délelőtt nagybirtokos razzia rendezett a rendőrség a városban. Mintegy 30 egyént állítottak elő, akiknek legnagyobb része később igazolta magát. Az előállított egyének közül végül is nyolc egyén maradt őrizetben és ezeknek legnagyobb része a város részére nem kívánatos személy, akiket Nagyvárad területéről kitiltottak. Megindult ellenük az eljárás.

Módosították a sertés és zsiradék beszoigáltatásának és forgalmának szabályozására kiadott rendeleteket

Nagyvárad thj. város polgármestere 6433-1943. k. é. szám alatt az alábbi hirdetményt adta ki:

Ertesítem a város közönségét, hogy a m. kir. Közlektársági Miniszter ur 127.200-1943. K. M. számú rendeletével a sertés és zsiradék beszoigáltatásának és forgalmának szabályozása tárgyában kiadott 111.300-1943. K. M. számú, valamint az eddig érvényben lévő rendeleteket a következőképpen módosította:

20 kg.-nál nehezebb, de 80 kg.-nál nem súlyosabb sertést 1943. december hó 1. napjától kezdve csak a rendelkezhető megállapított keretek között szabad eladni és megvásárolni. A hivatkozott rendelet hatálya kiterjed az 1943. évi december hó 1. napja előtt megvásárolt, bérhizlalási szerződéssel lekötött, de december 1-e előtt a vevőnek tényleg át nem adott sertésre is. 20 kg.-on felüli sertést csak gazdakönyvvel ellátott gazdák és gazdakönyvvel el nem látott olyan személyek vásárolhatnak, akiknek süldővásárlási igazolványuk van, állami akciók során tenyész-példányok beszerzésével megbízott egyének, sertésvásárlásra jogosított országos, vagy körzeti kereskedők, az Állatforgalmi Központ, mint szövetkezet, végül a Közlektársági Minisztérium megbízásából eljáró kijelölt husiparosok.

A törvényhatóság első tisztviselője által kijelölt husiparosok csak vásárlásra jogosított országos, vagy körzeti kereskedők útján szerezhetnek be a város által kiadott sertésvételi jegyre sertést. 80 kg.-nál nehezebb sertést — tenyész-sertés kivételével — december 1. napjától kezdve sertésvásárlásra jogosított országos, vagy körzeti kereskedő, Forgalmi Központ, a kijelölt husiparos — ez azonban csak vásárlásra jogosított országos, vagy körzeti kereskedőtől, bérhizlalótól —, akinek a Sertésforgalmi Központ a Közlektársági Minisztérium utasítása szerint átvételi utalványt adott és végül a bérhizlalató magánháztartása, amelynek a községi előjáróság sertésvágásra engedélyt adott.

A magánbérhizlalató folyó évi december 1.-e után bérhizlalási szerződést nem köthet.

Magánháztartások a saját szükségfelük fedezésére kötött bérhizlalási szerződés alapján hízalt sertéseket a hízalótól átvehetik, a hízaló lakhelye szerint illetékes községi előjáróság (polgármester) csak akkor adhatja ki a bérhizlalási szerződést, ha 1943. december 1. napja előtt kötötték s azt az előjáróságnak látta-mozás végett ugyancsak december hó 1-éig bemutatják s ha a hízalató lakhelye szerint illetékes községi előjáróság a levágás előtt igazolja, hogy a hízalató háztartásához tartozó egy éven felüli személyek zsir-jegyjogosultságukról, illetőleg a hatóságzi zsirellátásban való részesedé-ekről a vágás időpontjától számított egy évre lemondottak. A köz-forgalmú vasúti, hajózási és közúti közlekedési vállalat 20 kg.-nál nehezebb élősertést csak a sertésfor-galmi központ szárazbélvezőjével ellátott fuvarlevéllel fogadhat el, a következő kivételekkel:

a) ha 80 kg.-nál nehezebb sertést

abból a célból szállítanak, hogy azt a jogosított kereskedőnek átadják;

b) ha a sertést bérhizlalatonak való átadás céljából szállítják;

c) ha az illetékes gazdasági felügyelőség látta-mozza és tanúsítja, hogy a szállításra kerülő sertés tenyészési célokat szolgál;

d) végül a 20-80 kg. súlyig terjedő sertésnek, valamint tenyész-sertésnek — ha e minőségét a gazdasági felügyelőség igazolta —, a szállítási igazolványát a községi előjáróság adja meg.

Végül értesítem a város közönségét, hogy a levágott sertésnek, valamint a sertézsírnak és szalonnának szállítása tekintetében a multban fennálló rendelkezések érvényesek, vagyis ezeknek a szállításához a község által kiállított szállítási igazolvány szükséges. A községi előjáróság sertésvágásra engedélyt csak annak adhat, aki a vágástól számított egy évre a háztartásához tartozó egy éven felüli személyeknek a zsirjegy-jogosultságáról lemondott.

A háztartáshoz tartozó minden négy, 1 éven felüli személy után, aki zsirjegy-jogosultságáról egy évre lemondott, egy-egy sertésre kell vá-

gási engedélyt kiadni. Ha az említett személyek száma négynél kevesebb, a rendelkezhető előírt és a hatóságzi zsirgyűjtőhöz beadandó 4 kg. zsir mennyiségét annyi két kilogrammal kell emelni, ahány négy 1 éven felüli személlyel kevesebb van a családban, mint négy. Ha az említett egy éven felüli személyek száma négynél több, úgy 8 személyig egy újabb sertésre nyílik jogosultsága bérhizlalatonak, ekkor azonban a második sertés után beszoigáltatandó 8 kilogrammhoz annyi 2 kg.-al több zsir beszoigáltatására kell kötelezni, amennyi különbség mutatkozik a négy egy éven felüli családtagok száma és a 8 között.

A gazdálkodó a gazdaságban alkalmazott éves gazdasági családok és időszakos mezőgazdasági munkások részére szerződéssel bitosított természetbeni járandóság, vagy élelmezésük fedezése céljából sertésvágásra engedélyt kérhet, még pedig az erre a célra szolgáló vágási engedélyeket — amennyiben a sertések száma 6 darabnál nem több — a községi előjáróság, illetve a polgármester, ennél nagyobb mennyiségre a közlektársi kormánybiztos adja ki a vágási engedélyt.

Azon személyek, akik jelen rendelet ellen vétének, a 2980-1943. K. M. számú rendeletben meghatározott büntetéssel büntetendők.

Nagyvárad, 1943. november 24.

Dr. Gyapay s. k.,
h. polgármester.

December 1. után csak új mintájú munkaadói igazolvány ellenében adja ki a Közlelmezési Hivatal a kenyérpóttjegyeket

Ma kezdik meg a kiosztást

A m. kir. minisztériumnak a nehéz testi munkások körének megállapítása tárgyában kiadott rendelete alapján élelmiszer ellátás szempontjából nehéz testi munkásoknak azokat a munkásokat kell tekinteni, akiket a 3900-94. M. E. számú rendeletnek a függeléke felsorol. A függelékben felsorolt munkások a nehéz testi munkások részére megállapított magasabb kenyérfejradagra csak akkor tarthatnak igényt, ha hetenként rendszerint 6 napon át, illetve a m. kir. Közlektársági Miniszter ur 124.500-1943. számú rendeletében foglaltak alapján hetenként legalább 48 munkórát a megjelölt munkában töltenek.

A nehéz testi munka végzését szolgáló viszonyban álló munkásoknál a munkaadó a Közlelmezési Hivatalban (Szaniszló-u. 15. sz. alatt) beszerezhető hatóságzi úrlapon kiállított munkaadói igazolvással igazolja. Hadiüzemben alkalmazott munkásoknál a munkaadói igazolvást a hadiüzem megbízottjának látta-moznia kell. Az igazolvásban a munkás foglalkozását a már említett függelékben használt elnevezés szerint pontosan meg kell jelölni. A kiadott munkaadói igazolvásokról jegyzéket kell vezetni és az üzemből eltávozott munkásokat a Közlelmezési Hivatalhoz az eltávozástól számított 3 napon belül be kell jelenteni.

A folyó évi december hó 1. napjától a nehéz testi munkásoknak

járó 35 dkgr.-os kenyérpóttjegyet csak a fenti igazolás alapján adja ki a Közlelmezési Hivatal. Az új mintájú munkaadói igazolvást már most lehet igényelni díjmentesen a Közlelmezési Hivatalban, melynek alapján az 1943. december hóra esedékes, nehéz testi munkásoknak járó 35 dkgr.-os kenyérpóttjegy kiadását folyó hó 24-én kezdi kiosztani a Közlelmezési Hivatal.

Amennyiben a cselekmény súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kihágást követ el és kéthónapig, háboru idején hathónapig terjedhető elzárással büntetendő az a munkaadó, aki a munkaadói igazolvásba valótlán adatokat jegyez be, vagy az igazolvás kiadását az arra igényjogosult munkásoknak megtagadja.

Nagyvárad, 1943. november 22.

Dr. Gyapay s. k.,
h. polgármester.

Szolgálatos gyógyszerárak:

V. CSOPORT:

KLEOPATRA gyógyszerár Kossuth

Lajos-utca 2. (Barla Dezső) 15-15.

CSILLAG gyógyszerár Mussolini-tér

3. (E. Csapó Z.) 25-51.

MATYÁS KIRALY gyógyszerár, Szt

János u. 50. (Ajtay G. Gyula) 21-31.

SZENT ANTAL gyógyszerár, Garli-

cz-u. 14. (Atlasz Lajos) 13-55.

A gyógyszerárak éjjeli szolgálata szombat reggeltől a következő szombathéig tart.

Tihanyi Tibor egyetemi tanár tart előadást az AC világnézeti akadémiaján

A Katolikus Akció világnézeti akadémiajának péntek esti előadásán „Ifjúságunk nemzetszolgálatának útjai” címmel tart előadást dr. Tihanyi Tibor kegyesrendi főiskolai tanár. Dr. Karl János kecskeméti piarista gimnáziumi igazgató hivatalos akadályoztatása miatt nem tarthatja meg meghirdetett városi előadását. A rendező bizottságnak sikerült megnyernie dr. Tihanyi Tibort, hogy a fenti címen előadást tartson a Katolikus Akció nagyváradai szervezetének rendezésében folyó világnézeti akadémiaján.

Dr. Tihanyi Tibor a kérdéneke ki-váló ismerője, hiszen két éve a budapesti Pázmány Péter tudományegyetemen az egyetemi ifjúság lelkipásztora. Kitűnő előadó hírhelyben áll, a magyar rádió többször közvetítette prédikációit az egyetemi templomból. Mint író is kiváló. Könyveit a könyvbarátok nagy örömmel fogadták. Szakemberként fog szólni a korszerű tárgyról.

Az előadáshoz a keretet Sik Sándornak „Megyeri hitvallás” című költeménye, melyet dr. Dévald László né ad elő és Halmos László „Asszisi Szent Ferenc naphimnusza” a nagyváradai m. kir. állami leányliceum és tanítóképző intézetnek a nagyváradai rádiónap alkalmával is szereplő ének-kara előadásában, alkotja. Halmos szerzeményét az énekkar Lukács László, intézeti énektanárnak vezénylése mellett adja elő.

Az előadást pénteken, 26-án este, pontosan 6 órakor kezdődik a premontrai gimnázium előadótermében. Érdeklődőket szívesen lát a rendezőség. Belépődíj nincs.

Milyen munkalehetőségeket kínál a Munkaközvetítő?

(Nagyvárad.) A nagyváradai m. kir. Állami Munkaközvetítő Hivatal (Szilágyi Dezső-u. 28. Telefon: 25-76) 1943. évi november hó 24-én kelt kimutatás szerint az elmúlt héten elhelyezett 29 egyént.

Jelenleg foglalkozást kaphatnak:

2 szabó, 2 szolga-kifutó 19 gyári munkás, 2 állandó háztartási alkalmazott, 6 mindenes szakács, 5 lakatos, 6 napszámos, 3 kocsis.

Foglalkozást keresnek:

15 ipari szakmunkás, 18 gyári, be-tanított és egyéb segédmunkás, 2 kereskedő segéd, 1 tisztviselő, 2 tisztviselő, 3 mindenes szakács, 3 bejáró takarító, 1 állandó háztartási alkalmazott, 1 nevelő.

Betöltendő tanonc-helyek:

1 kályhás, 1 papírárú és kegytárgy-kereskedő.

Foglalkozást kereső ipari szakmunkások:

2 hádos, 2 cipész, 5 gépész, 2 gépkocsivezető, 1 kalapos, 1 közező, 1 szabó.

A munkakeresők személyesen jelentkezzenek.

Hirdessen
a Magyar Lapokban

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD,
 SZILÁGYI DEZSŐ-UTCA 5 SZÁM.
 Telefon: 12-27.
ELŐFIZETÉSI ÁRAK: 1 óra 4.30 P.
 3 óra 12.40 P.
 Postatakarékpénztári csekk számlánk
 száma: 72.301.
 Készíteteket nem adunk vissza.

Kállay miniszterelnök ebédeje Herczeg Ferenc tiszteletére. A MTI jelenti: Kállay Miklós miniszterelnök és felesége szerdán délután két órakor a miniszterelnöki palotában szűkkörű ebédet adott Herczeg Ferenc tiszteletére. Az ebéden Herczeg Ferenc baráti körében a politikai, irodalmi és tudományos élet kiválóságai voltak hivatalosak.

MIKES ÖDÖN EZÜSTLAKODALMA. A nagyváradi festőművészek doyenje, Mikes Ödön szerdán ünnepelte házasságának 25 éves évfordulóját. Ebből az alkalomból reggel nyolc órakor a székesegyházban volt Mikes Ödönék házasságának megújítása. Az egyházi szertartást Leslyán Endre praelátus, székesegyházi kánonok végezte, aki annakidején az ifjú párt is összehadta. A szép évforduló alkalmából igen sokan keresték fel jókívánságaikkal Mikeseket, szerda este pedig az ipariskolában, amelynek tudvalevőleg Mikes igazgatója — a tanári kar ünnepelte az ezüstmennyegzős kiváló festőművészt.

Török lap élke Magyarország honvédelmi elszántságáról. Istanbulból jelenti: (MTI) A Cumhuriyet című lapban Nadir Nadj rámutat arra, hogy Magyarország olyan ország benyomását kelti, amely el van szánva minden áldozatra nemzeti létének megvédése céljából. Kállay miniszterelnök a képviselőházban elmondott beszéde igen határozott volt ebben a tekintetben. A jeles államférfi a magyar érzelmeik tolmácsolója volt, amikor nem habozott kijelenteni, hogy a magyar nép bármilyen körülmények között minden áldozatot megad hazája érdekében.

ÖTVEN ÚJ REFORMÁTUS LELKÉSZT AVATTAK DEBRECENBEN. Debrecenből jelenti: (MTI): A tiszántúli református egyházkerület szerdán délelőtt tartotta meg őszi rendes közgyűlését Debrecenben báró Vay László titkos tanácsos és Révész Imre református püspök elnöklésével. A közgyűlést megelőzően a nagytemplomban lelkészavatás volt, amelynek során Révész Imre püspök ötven ifjú református lelkészt avatott fel.

Az előrehaladott korral járó beteges állapotok ezek között különösen az idült székrekedés aranyeres bántalmakkal, hószantartó gyomor- és bélzavarok étvágytalansággal és lesoványodással egybekötve, a természetes „Ferenc József” keserűvíz rendszeres használata által igen számottevően megjavulhatnak. Kérdezze meg orvosát!

A napilapok karácsonyi oldalterjesztése. A MTI jelenti: A Budapesti Közlöny csütörtöki száma közli a miniszterium jelentését, amely szerint a politikai napilapok úgynevezett karácsonyi száma a meghatározott vasárnap-i oldalterjedelmén felül, budapesti politikai napilapoknál négy oldallal, vidéken pedig politikai napilapoknál két oldallal nagyobb terjedelemben jelenhetnek meg. Budapesti lapoknál a karácsonyi szám eladási ára a vasárnap-i eladási árnál nyolc fillérrel, vidéki napilapoknál négy fillérrel lehet több.

Vasárnap tisztagú művészeti bizottság érkezik Nagyváradra a kultuszminiszteriumból. Nagyvárad, november 25. Vasárnap délelőtt Nagyváradra érkezik vitéz Haasz Aladár, a kultuszminiszterium művészeti osztályának vezetője, egy tisztagú bizottság élén, amely a város művészeti kérdéseit beszéli meg a város vezetésével. A bizottság vasárnap délután körsétát tesz a városban és hétfőn és kedden tárgyalásokat folytat különböző művészeti problémákról.

A Nagyvárad Kereskedelmi Csarnok bolgár terménykereskedők szakosztálya folyó évi nov. 21-én tartotta tisztújító ülését, mely ülésen megválasztották diszelnököknek Gyapay László polgármesterhelyettest és Dalló Gyula dr. tanácsnokot választották meg. A szakosztály elnöke Szofronovics Károly, titkára Iván Ivanov, alelnöke Bajcsi Dimitrov, helyettes alelnök Varkó Dimitrov lett. Ezenkívül megválasztottak egy tanácsadó szervet, egy békéltető tanácsot és egy ellenőrző bizottságot. A szakosztály ülésen kifejezést adtak az igaz bolgár-magyar barátságuk és együttérzésük.

BUTOROKBÓL ma is nagy választék ARTA butorüzlet, Pannónia épület, Bethlen István-utca 2.

ADÓFIZETŐK FIGYELMEBE! A Magyar Távirati Iroda jelenti: A pénzügyigazgatóságok felhívják az adózó közhatalomra, hogy adófizetési kötelezettségük december végéig tegyen eleget. Ezzel hazafias kötelezettségét is teljesíti, de saját magának is jelentős előnyt szerez, mert a folyó évről kivetett adójának két százalékát visszatérítik.

LEVENTE „SEGÍTŐ JÁRÓRUK” A HONVÉDEKÉRT. 1942. év karácsonyát leventeiifjúságunk harcoló honvédeknek és hozzátartozóinknak ünnepévé avatta. Ma ilyen nagyarányú mozgalom megindítására az idő nem alkalmas, minthogy azonban nem mulhat el a szeretet ünnepe anélkül, hogy az ifjúság ne éreztetné együttérzését és szeretetét nemzetünk hőseivel és azok hozzátartozóival szemben, az idén november hó 22. és december hó 25. között a leventegyűletek elnökei állítassák fel egyesületükben a „Segítő járőröket”.

Két fontos körrendeletben szabályozta a polgármester a városi közigazgatás ügymenetét

Nagyvárad, november 25. A polgármester két nagyfontosságú körrendeletet intézett a városi tisztviselőkhöz. Az egyik az ügydarabok gyorsabb elintézésének módját szabályozza, a másik a betegszabadságok engedélyezését korlátozza és a hivatalnokj kart nagyobb munkateljesítésre szólítja fel.

A körrendelet szerint panaszok vannak az ügydarabok késedelmes elintézése miatt, ezért elrendeli a polgármester:

Minden ügyíratot a benyújtás napján iktatni kell, azt még aznap át kell tenni az ügyosztályvezetőhöz, aki még ugyanazon nap kiadja az előadónak. Minden előadó azonnal, de legkésőbb 8 nap alatt köteles elintézni az ügyíratot, ha abban közbeeső intézkedés szükséges, legkésőbb 30 nap alatt el kell intéznie.

A számlák kiutalásának azonnal meg kell történnie. Mikor a város fizetőképes helyzetben van, elfogadhatatlan, hogy egyes tisztviselők hanyagossága vagy kényelemszeretete miatt a kiutalások késleltetve szüneteljenek s emiatt a város rossz színben tünjenek fel a vállalkozók előtt. A polgármester ezt a

A svéd filmgyártás remeke!

Párduckisasszony

Egy ravasz, tehetséges fiatal színész nő viharos karrierjének zenés, táncos, mókás, dalos története

Bemutató csütörtökön az APOLLO-ban

KORONA Filmszínház

Egy szív megáll

Főszerepben: KARÁDY KATALIN

Hajrá hír, Városunkban megalakult az iskolán kívüli levénte híradós csoport. A levénte híradós kiképzést filmmen is bemutatjuk az érdeklődőknek. Felhívjuk minden csapat-parancsnok, csapatparancsnok helyettes, ifjú vezető és levénte figyelmét, hogy fontos nemzetvédelmi ügyről van szó. A bemutatásra minden levénte szeretettel várunk. A bemutatás a levénte otthonban lesz, november hó 26-án, pénteken 17 órakor az iskolán kívüli levénte részére. Híradó szakoktatás.

Meghalt vitéz Boross Bertalan ny. tábori főesperes. Vitéz Boross Bertalan ny. tábori főesperes, a szatmári egyházmegye aldozópapja életének 70.ik, áldozó papságának 45-ik évében hosszú betegeskedés után Ungváron elhunyt. Temetése ugyanott volt november 24-én. Az elhunyt a szatmári egyházmegyének karakterisztikus alakja volt, aki mint tábori lelkész hosszú időn tevékenykedett Nagyváradon is, ahol őszinte barátai nagyrabecsülték. Halála széles körben keltett őszinte részvétet.

Szabadonbocsátották Mosley egyik hívét is. Zürichből jelenti: (MTI) Londonból jelenti: Harold Belmessoe örnagyot és bajor születésű feleségét kedden a fogságból szabadon bocsátották. A házaspár a hollóvaj fogházban Mosleyékkel osztozott egy lakáson.

Nagyvárad Iparosok Hitelszövetkezet Temetkezési Egyesülete értesíti „A” csoportjának tagjait, hogy Reif Jakabné, Lobodka Pál, özv. Szendrei Józsefné, Eperjesi Ferenc, özv. Gomborovich Ilésné és özv. Wirth Jánosné (660, 661, 662, 663, 664, 665-ik), „B” csoportból özv. Papp Györgyné (318-ik) tagunk meghalt. Ezért az esedékessé vált 40 fillér befizetendő az egyesület pénztárába. Az Elnökség.

A Kereskedelmi Csarnok

nyitárusítási üzlettel rendelkező textilkereskedői szakosztálya f. évi november hó 25-én, este 7 órakor a Kereskedelmi Csarnok titkári hivatalában (Szent László tér 4. sz. Sas palota) szakosztályi ülést tart. Az ülésen a kereskedőket érintő fontos ellátási kérdések kerülnek tárgyalás alá.

Ipartestületi hírek

Az Ipari Tanfolyamok Országos Vezetője a nagyváradi áll. Gépipari Középsiskolában gépipari szakiránytanfolyamot engedélyezett, melyre felhívjuk az érdeklődők szíves figyelmét. Érdeklődők jelentkezzenek a m. kir. áll. Gépipari Középsiskola igazgatóságánál Nagyvárad, Schlauch-tér 26. sz. alatt.

A vas- és fémipari szakosztály értesíti tagjait, hogy akik újabban kocsot ohajtanak előjegyezni, jelentkezés végett a szakosztályi irodában 25-től kezdve 28-áig bezárólag jelentkezzenek. Későbbi jelentkezőket figyelembe nem vehetünk. Továbbá, akik folyó hó november 10-től 24-ig bezárólag faszenet igényeltek, utalványukat a szakosztályi irodában szintén átvehetik. **Elnökség.**

A nyitárusítási üzletek új nyitvatartási ideje

A kereskedelem és közlekedésügyi miniszter a nyitárusítási üzletek nyitvatartási idejét a tüzelőanyag hiányra tekintettel és az energia megtakarítást figyelembe véve szabályozni kívánja. Az erre vonatkozó rendelet-tervezetet a Kereskedelmi és Iparkamaránál a kizárólagos szakmai szabadérdekképviselők bevonásával tárgyalták meg. A miniszter által kibocsátandó rendelettervezet igen érdekes és figyelemreméltó újításokat tartalmaz és remélhető, hogy a közeljövőben megjelenő rendelet végrehajtásával igen nagy megtakarítások érhetőek el. A tárgyaláson a nagyváradi iparosságot Nagyvárad és Vidéke Ipartestülete, a kereskedőket pedig a Nagyvárad Kereskedelmi Csarnok, mint a Nagyvárad és Biharvármegyei keresztény kereskedők érdekképviseleti szerve képviselte.

SPORT

Győzött a magyar katonai válogatott a belgrádi német válogatott ellen

Az esős hétköznap ellenére is szépszámú közönség előtt zajlott le Budapesten, a BSzKRT pályán a magyar és német katonai válogatott labdarugók erőpróbája.

A magyar csapat már az első félidőben nagy fölényre tett szert és ezt remek öt góllal juttatta kifejezésre, amikor a vendégsapat csak egy góllal tudott válaszolni.

Szünet után a hazai csapat valamit engedett az iramból, de még két góllal így is telt az erejéből, mire a vendégsapat szintén csak egy góllal tudott válaszolni és így végeredményben a magyar csapat győzött 7:2 (5:1) gólaránnyal.

Nagyvárad thj. város adóhivatalától

Árverési hirdetmény

Alulírott városi végrehajtó ezennel közhírré teszem, hogy a nagyvárad-i forgalmi adóhátralék fejében lefoglalt és városi közraktárba beszállított ingóságokra az 1925. évi 600 P. M. rendelet értelmében a 67-69. §. alapján az első árverést 1943. november hó 30. napján délelőtti 11 órára, a második árverést 1943. év december hó 9. napján délelőtti 11 órára a városi közraktárba ezennel kintűzöm.

Árverési feltételek:

1. Az első árverésen az egyes ingóságok csak az esetben kerülnek eladásra, ha az árverezők a becsérték háromnegyed része erejéig tesznek vételi ajánlatot.
 2. A második árverésen azonban az ingóság becsértékére való tekintet nélkül, a legnagyobb vételi ajánlatot tevő birtokába megy át.
 3. Az árverés megtartása, vagy megkezdése esetén a behajtási illeték 8 százalékos.
 4. A vételárát azonnal és készpénzben kell kifizetni.
- Nagyvárad, 1943. évi november hó 18.

FONDRÉ SANDOR,
végrehajtó.

RÁDIÓ

PÉNTEK, NOVEMBER 26.
Budapest I.

- 10.15 Zenekari muzsika.
11.15 Guttenberg György szalonegyüttese játszik.
11.40 Müllerme Mikos Margit dr. előadása.
12.10 Beszkápt-zenekar.
13.30 Honvédeink üzennek. A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.
14.00 Pertis Pali cigányzenekara.
15.05 A rádiózenekar műsorából.
15.30 Hírségi rádió.
16.20 Folyamérök fuvózenekara.
17.00 Tessék válasszani.
17.50 Sportközlemények.
18.00 Német hallgatóinknak.
18.20 Magyar ének — magyar lélek.
19.00 Kertész Dezső csevegése.
19.10 Ünnepi magyar est a Filharmóniai Társaság fennállásának 90. évfordulóján.
20.10 A lira él.
21.10 Boosz Emil szalonegyüttese.

Budapest II.

- 19.00 Hajnalban, délben este. Szerelmi játékok három felvonásban.
20.30 Schubert vidám muzsikája
21.10 Sáfány István előadása
22.00 Két mesejáték.

Egy válegény küllánós esete a váci polgármesterrel

Nem mindennapi érdekes eset történt az elmúlt napokban a váci városházán. Ifjú Földi Ferenc váci lakos, aki a közzeljövőben tartja esküvőjét, azzal a kérelemmel kereste fel a váci közzelítési hivatal vezetőjét, hogy 20-40 személyt szeretne a lakodalmas házhoz meghívni. Erre az alkalomra a meghívottak részére az összes forgalomban levő élelmiszerjegyek kiutalását kérte.

A hivatal vezetője nagy meglepetéssel hallgatta végig a fiatal válegény kívánságát, majd udvarias hangon tudtára adta, hogy a fennálló rendelkezések erre nem adnak neki felhatalmazást. Földi Ferenc az elutasításba sehogy sem tudott belenyugodni s ezért elhatározta, hogy kérvényt intéz a város polgármesteréhez s ebben most már nemesak él-

miszerjegyek kiutalását kérte, hanem saját és menyaszonya részére egy-egy arany karikagyűrűt és egy-egy pár esküvői cipőutalványt is.

A kérelmező válegény most kapta meg a polgármesteri véghatározatot. A polgármester ebben közli: élelmiszerpótléket nem adhat, mert a törvény tiltja, aranykarika kiutalása sem a polgármesterhez tartozik, ezzel forduljon valamelyik váci ékszerészhez. Börtalpú cipők kiutalása pedig egyelőre szünetel. Ifjú Földi Ferenc tehát itt sem ért celt. Az elutasításon kívül bizonyára kellemetlensége is lesz, mert a kérvényére elfelejtett bélyeget ragasztani és így még majd büntetést is kell fizetnie ezért a kis feledékenységéért.

SZINHÁZ

A színházi iroda közleménye:

„Fekete Péter“ minden este 3/4 7 órakor

FIGYELEM! Az előadások a küllánós időben pontosan kezdődnek. Az előadások megkezdésekor a nézőtéri ajtókat a rendőrség bezárja. A később érkezőtől a pénztár a jegyet vissza nem váltja, sem át nem cseréli!

A rendkívüli nagy sikerre való tekintettel, minden este háromnegyed 7 órakor és vasárnap délután egy-negyed 4 órakor a *Fekete Péter* operett van műsoron. Az egész város a *Fekete Péter*-ről beszél! A nagy érdeklődésre való tekintettel, ajánlatos jegyekről előre gondoskodni!

Filléres helyárakkal kerül szünre szombaton délután egy-negyed 4 órakor a *Latyi-Maty* című nagyszerű gyermek mese-operett, hogy minden gyermek számára hozzáférhető legyen ennek a mulatságos, vidám gyermek-operettnak a megtekintése. Minden jó gyermek cukorkát kap a „furfangos cukrászinástól“, Szabó

Ernö bácsitól. Jegyek már válthatók. Népművelési előadás keretében hétfőn este háromnegyed 7 órakor a *Névtelen asszony* kerül szünre, *filléres helyárakkal*. Jegyek a színházi pénztárnál már válthatók.

HETI MŰSOR:

Csütörtök este háromnegyed 7 órakor: *Fekete Péter*.
Péntek este háromnegyed 7 órakor: *Fekete Péter*.
Szombaton délután egy-negyed 4 órakor: *Latyi-Maty*.
Vasárnap délután egy-negyed 4 órakor: *Fekete Péter*.
Vasárnap este háromnegyed 7 órakor: *Fekete Péter*.
Hétfőn este háromnegyed 7 órakor: *Névtelen asszony*.
Kedden este háromnegyed 7 órakor: *Fekete Péter*.
Szerdán este háromnegyed 7 órakor: *Fekete Péter*.

Rosita Serrano 40.000 pengős esti fellépése

A „8 órai Ujság“ írja: A színházi világban feltűnést keltett az a hír, hogy Rosita Serrano, az ismert csilei énekesnő olyan feltételeket szabott egy tervbevert budapesti koncertje alkalmából, hogy az első sorokban 100 pengő lett volna egy jegy ára s a művésznő 40.000 pengőt kapott volna egyetlen fellépéséért.

Minden tisztelőnk Rosita Serranonak és művészetének, ez azonban amit a kedves csücsöri-szajú füttyös-dalos szenyorita kispekulált, mégis csak túlzás.

Nem tudjuk jogilag kimeritené-e egy ilyen drága koncert a pengőrontás bűnének tényálladási elemeit, azt azonban tudom, hogy erkölcsileg-etikailag olyan semmibevevése a pénznek, olyan túlbecsülése saját nádszalkarcsú kis csilei személyiségének, hogy ez méltán vált ki jogos kritikát magyar színész-körökben.

Hallod e, Rosita, te — szeretnénk

neki üzenni a sláger szavával. — maradj csak külföldön te!

Semmi szükségünk nekünk arra, hogy 40.000 jó magyar pengőt hajtsunk oda a külföldi vendégszereplő hölgyikének. S ha valaki ezt a véleményét talán túlságosan zordnak tartaná, kérem őt, gondolja meg, mennyit keres egy magyar színész egy este? Hasonlítsa össze a két számot s aztán ítéljen.

Jó, jó, tudjuk. Szenyorita Serrano egyedülálló tünemény, sőt fenomenon amelyen nincs több ezen a bús világon... Rendben van, elismerjük, de még akkor sem ér meg 40.000 magyar pengőt esténként. Rendezzen a rádió inkább egy Serrano-estet hanglemezekről, olcsóbb lesz és kényelmesebb, nem kell ruhatárban túlekedni, sőtét utcákon mázskalni, villamosra várni, satöbbi.

Sajnáljuk — pardon, pardon szenyorita, sőt szenyorita, de a mi szí-

vünköz mégis csak közlebb áll 1. a magyar pengő, 2. a magyar színész, 3. a magyar rádió, 4. a magyar közönség — és így tovább végig minden, ami magyar. — aztán jön csak sok minden egyéb, többek közt Chile köztársaság és az ő hosszúszeppillájú csalóánya.

Tisztelettel
két színművészeti főiskolai növendék.

Szülősgazdaképző tanfolyam Ermi. hályfalván. A földművelésügyi miniszter a tél folyamán 5 hetes szülősgazdaképző tanfolyam tartását rendelte el. Ermihályfalván a tanfolyam január hó 3-tól február 7-ig tart, a tanfolyam hallgatók vizsgázní fognak és bizonyítványt kapnak. A tanfolyamon jelení. kezhetnek férfiak és nők egyaránt. A tanfolyam vezetésével Réthy Aladár m. kir. szől. és bor. kerület felügyelő, a bihardioszegi m. kir. szől. és bor. szakiskola igazgatóját bízták meg. A tanfolyami előadásokat a szakiskola tanári kara és más szakelőadók tartják.

APRÓHIRDETÉSEK

Adás-vétel

Télikabátot ruhát legjobban vehet, eladhat Molnarnál, Bémer-tér 1. 810
Eladó fekete női télikabát sziliszkin felsőrésszel, vékony termetre, Gombos Gyula-utca 19. 124
Kombinántsoba, konyha, rekamer eladó. Verő asztalos, Kapucinus-u. 11. 725

Kis szénkályhát megvételre keresek. Címeket a kiadóba kérek. 75

Fajlmát beszerezhet délelőtti 9-1 óráig Szacsuy-utca 17. sz. pincében. 133

Küllánléle

Fertőtlenítést, poloska, mely és mindennemű fergek irtását 38 évi gyakorlattal vállalja, Varga, Dankó Pista-utca 6. Telefon 27-56. 313

Varrógépjávitás egy évi feleletéssel **Jakab** műszerésznél, Kocsuth-u. 5. Telefon 23-30. 65

Találtak kedden este a Szigligeti Színház emeleti 5-ös páholyában egy pár kesztyűt. Igazolt tulajdonosa átveheti a kiadóban. 126

Kölcson 5 éves, 5 és fel százalékos költségmentesen Hitelszövetkezetnél, Bethlen István-u. 6. kapható. 123

Biztos megélhetést nyújtó üzletemet árukészlettel átadom, vidékinek is, ezaktudás nem fontos. Cím a kiadóban. 139

Állást nyec

LAPKIHORDÓKAT azonnali belépésre felvesszünk. Jelenkezni lehet a Magyar Lapok kiadóhivatalában.

Mindenes jólfizető női fiatal házaepár keres vidékre. Cím Rudolf Mosse hírdetőirodába, Rákóczi-ut. 2. Bazarepület. **Szövő** munkást és epulnizó munkást felvesszük, Fráter Paula szövőüzem, Árpád vezér út. 62. 128

KIADÓTULAJDONOS:
SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA R.T.

A szerkesztésért felel: A kiadásért felel:
Dr. Paál Árpád **Dr. Virág Jeromos**
főszerk. 1276. Szent László-nyomda R.T.
12422222

Készült a Szent László-nyomda r. t. körforgógépén, Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca 5. szám